

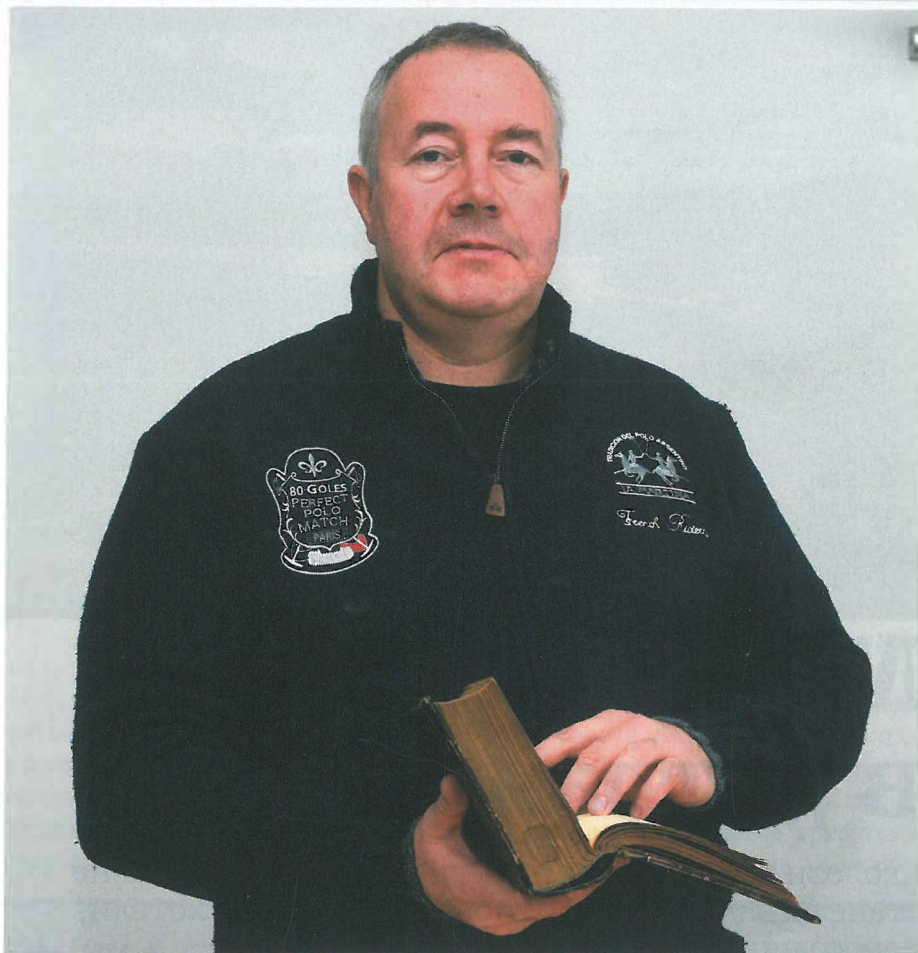
Харалан Александров, социален антрополог: **Публичното легитимиране на хазартния успех утвърждава културата на гетото**

– Откъде избуя тази масова мания по търкането на билетчета – това някакво люпене на скъпи семки ли е, или нейстов копнеж за бързо забогатяване?

– Тази мания е постижение на целенасочената и агресивна рекламна кампания на хазарта, както и на изключително ефективната мрежа за разпространение на заразата. Билетчетата са навсякъде, където бедните хора харчат парите си, а медийните внушения имат ефект на масово промиване на мозъци. Друг въпрос е защо умовете на българите са толкова податливи на манипулация и как преследването на фалшиви надежди се превърна в национална obsesia. Това е феномен, който не е изследван, но заслужава задълбочено проучване.

– Патерналистка грижа срещу неразумните деца във вида на държавна закрила срещу зависимостта от съблазън ли е решението – със закон да се ограничи рекламирането и местата на продажба на талончета на щастие?

– Според мен е политически отговор на тревога на елитите от застрашителното лумпенизиране и пауперизиране на социалните низини. Този процес тече отдавна, но търкането на билетчета го прави много видим, издава в какво отчаяние и безпътница се намира част от населението.

Онази част от елита, която все още се чувства отговорна за състоянието на обществото, преживява тази ситуация като собствен провал, и напълно основателно. Аз често говоря с политици и забелязвам как с промяната на идеологическия климат им става все по-трудно да се скрият зад неолибералната индουλгенция, че случващото се е въпрос на свободен пазар. Разбира се, манията по търкане на билетчета е симптом, а не причина за болестта. Поради липса на управленско въображение нашите политици реагират на това социално бедствие с патерналистични мерки и засилена регулация, но и това е по-добре, отколкото бездействието.

– Какви промени върху културата на населението настъпват с публичното легитимиране на хазартния успех? Той не е ли вече нормативно признат, след като е напълно демократизиран – достига до хора от кол и въже, а не е само за „девиантните“ – елита и зависимите, което често е едно и също.

– Публичното легитимиране на хазартния успех утвърждава културата на гетото, която и бездруго е завладяла значителни територии в българското общество. Защото гетото не е етнически, а социален, културен и манталитетен феномен; то е преди всичко възглед за света и мястото на човека в него. Обитателите на гетото имат идентичност на жертви на обстоятелствата, теса в плен на убеждението, че животът се управлява от неведомите сили на съдбата. Успехът, развитието, щастие не зависят от усилията на индивида и общността, а от капризите на късмета. От позициите на този безутешен възглед изглежда по-разумно да търкаш билетчета като идиот с надежда да те споходи късметът, наместо да се трудиш или да се образоваш. Затова нямаме право да разглеждаме обсебените от хазартната мания като малоумни, те са просто жертви на един безскрупулен и разрушителен, но много печеливш бизнес с човешкото нещастие.